

Soạn bài: Đây thôn Vĩ Dạ (Hàn Mặc Tử)

Hướng dẫn Soạn bài: Đây thôn Vĩ Dạ (Hàn Mặc Tử)

Câu 1: Tâm trạng tác giả trong khổ thơ đầu (qua hồi tưởng về Cảnh và người thôn Vĩ)

- Bao trùm khổ thơ là niềm thích thú, say sưa, lòng yêu mến, tán thưởng về đẹp của cảnh và người thôn Vĩ. Có lẽ tấm thiệp của người thôn Vĩ là một tín hiệu tình cảm tác động mạnh tới vùng kỉ niệm đẹp trong tâm hồn Hàn Mặc Tử. Vì vậy mà hàng loạt hình ảnh, về thôn Vĩ hiện lên rất rõ và thực, tưởng như thi sĩ đang đứng trước cảnh sắc thôn Vĩ mà nhìn ngắm, nâng niu.

+ Hình ảnh "*nắng hàng cau nắng mới lên*" ở thôn Vĩ mang một vẻ đẹp lấp lánh, tinh khiết. Được nhìn nắng mới, trên những lá cau non là khoảnh khắc khó quên.

+ Cảnh vườn tược "*mướt*", "*xanh như ngọc*" cũng là một nét độc đáo của những khu biệt thự nhà vườn thôn Vĩ. Cây cảnh nên được chăm sóc kĩ càng, không chỉ xanh mà còn mỡ màng, óng ả. Lại thêm một vẻ đẹp thanh khiết.

Từ cảm thán "*mướt quá*" bộc lộ trực tiếp sự trầm trồ của thi sĩ.

Chúng tỏ Hàn Mặc Tử đang say sưa trong dòng hồi tưởng. Vậy mới biết, xa thôn Vĩ nhưng tình đối với thôn Vĩ vẫn tràn đầy. Đại từ "ai" (vườn ai) phiếm chỉ nhưng vẫn mang ý nghĩa hướng về một "ai" đó xác định trong tâm tưởng của nhà thơ.

+ Người thôn Vĩ chỉ hiện lên chưa đầy nửa câu thơ, không trực diện, nguyên hình mà chỉ một nét thấp thoáng lá trúc. Khuôn mặt chữ điền phúc hậu càng có ấn tượng trong sự kín đáo, duyên dáng.

=> Cảnh và người thôn Vĩ thật đẹp nhưng cũng chỉ là hoài niệm.

Câu 2: Khổ 2

- Hình ảnh thơ:

+ Gió, mây: đi ngược lại với quy luật của thiên nhiên: chia lìa, phân li.

+ Dòng nước: buồn thiu. Dòng sông lặng lờ như bất động, không muốn chảy như đánh mất đi sự sống của mình.

+ Hoa bắp lay: sự lay động khế khàng.

=> Không chỉ cái buồn của cảnh vật mà còn là cái buồn của con người.

- Sông trăng, con thuyền: lung linh, kì ảo.

+ Bút pháp tượng trưng thể hiện sự khát khao hạnh phúc.

+ Câu hỏi: thể hiện sự mong ngóng, hi vọng và cả nỗi đau thương, tuyệt vọng.

=> Câu thơ đẹp, gợi cảm. Gợi cảm giác băng khuâng, xót xa.

Câu 3: Tâm trạng của Hàn Mặc Tử ở khổ thơ thứ 3.

Mơ khách đường xa, khách đường xa

Áo em trắng quá nhìn không ra

Ở đây sương khói mờ nhân ảnh

Ai biết tình ai có đậm đà?

- Thiết tha hướng về người thôn Vĩ nhưng cảm thấy xa vời, khó tiếp cận.

+ Điệp ngữ "*khách đường xa*" (Huế và Quy Nhơn không quá xa về không gian địa lí. Đây là không gian tâm trạng. Đối với Hàn Mặc Tử, Huế và Quy Nhơn là hai thế giới cách biệt).

+ Các từ: Xa, trắng quá, sương khói, mờ, ảnh ... càng tăng cảm giác khó nắm bắt.

- Chỉ còn biết mơ tưởng.

- Lòng đầy hoài nghi (Làm sao biết "*tình ai có đậm đà*").

Câu 4:

- Tứ thơ là ý chính, ý lớn bao quát bài thơ, là điểm tựa cho sự vận động cảm xúc, suy nghĩ, tâm trạng toàn bài thơ. Ở bài thơ này, tứ thơ bắt đầu với cảnh đẹp thôn Vĩ bên dòng sông Hương, từ đó là khơi gợi liên tưởng thực - ảo và mở ra bao nhiêu nỗi niềm cảm xúc, suy tư về cảnh và người xứ Huế với pháp phỏng những mặc cảm, uẩn khúc, niềm hi vọng, niềm tin yêu.

- Bút pháp của nhà thơ sử dụng trong bài thơ này kết hợp hài hòa điệu tả thực, tượng trưng, lãng mạn và trữ tình. Cảnh đẹp xứ Huế đậm nét tả thực mà lại có tầm cao tượng trưng. Sự mơ mộng làm tăng thêm sắc thái lãng mạn. Nét chân thực của cảm xúc làm đậm thêm chất trữ tình.

II. Luyện tập

Câu 1: Tìm hiểu ý nghĩa các câu hỏi trong bài thơ.

- Đây không phải là những câu hỏi vấn đáp. Hỏi để bày tỏ tâm trạng. Các câu hỏi xuất hiện ở cả ba khổ thơ kết nối cảm xúc toàn bài thơ.

Cụ thể:

+ Khổ 1: Câu hỏi "*Sao anh không về chơi thôn Vĩ?*".

+ Khổ 2: Câu hỏi: "*Thuyền ai đậu bến sông trăng đó - Có chờ trăng về kịp tối nay?*"

+ Khổ 3. Câu hỏi "*Ai biết tình ai có đậm đà?*"

Những câu hỏi trên đều không hướng tới một đối tượng nào cụ thể, vì không phải là những câu hỏi kiểu vấn đáp mà chỉ là những hình thức tỏ nỗi niềm, tâm trạng.

Câu 2:

Nội dung bài thơ thể hiện nỗi buồn, niềm khao khát của một con người tha thiết yêu đời, yêu cuộc sống, yêu thiên nhiên, yêu con người. Bài thơ đẹp như thế, trên thực tế lại được tác giả sáng tác trong một hoàn cảnh thật tối tăm, tuyệt vọng (bệnh tật giày vò, nỗi ám ảnh về cái chết, về sự xa lìa của người đời). Điều đó khiến người ta thêm thương xót và cảm thông với số phận của tác giả, thêm cảm phục một con người đầy tài năng và nghị lực, con người đã dũng cảm vượt lên trên hoàn cảnh nghiệt ngã để sáng tác ra một bài thơ tài hoa về tình đời, tình người.

Câu 3: Đây là bài thơ về tình yêu hay tình quê?

Hai tình cảm này có trong từng khổ thơ mang mức độ khác nhau.

- Bài thơ này làm hiện lên những vẻ đẹp về cảnh và người xứ Huế qua đó cho thấy được tình yêu thiết tha, đằm thắm của tác giả đối với quê hương đất nước.

- Ẩn trong lớp câu chữ, bài thơ còn thể hiện tình cảm của Hàn Mặc Tử hướng về người thôn Vĩ: nhớ mong, khắc khoải, hoài nghi, vô vọng.